

НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ

тел.: (057) 707-53-85; e-mail: kharkiv.nsku@ukr.net

ЗВІТ

ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ

ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ

за 2017 р.

Основні напрямки роботи обласної організації традиційні: науковий та просвітницький. За звітний рік продовжувалось співробітництво з *органами місцевої виконавчої влади та місцевого самоврядування* (див. пункт 5).

1. За 2017 р. відбулося 4 засідання Правління Харківського відділення НСКУ, які були присвячені організаційним питанням, роботі клубу «Краєзнавець», який діє при Харківській державній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка, ювілейним і пам'ятним датам (у тому числі — 90-річчю журналу «Краєзнавство»), діяльності у вищих і середніх навчальних закладах, співробітництву з музеями, архівами та бібліотеками тощо. Розглядалося питання роботи сайтів Центру краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька ХНУ імені В. Н. Каразіна та Відділу «Україніка» ХДНБ імені В. Г. Короленка.

2. До 90-річчя журналу «Краєзнавство» Харківське відділення Спілки підготувало:

- буклет «Журнал «Краєзнавство» (до 90-річчя заснування»);
- розроблено нову версію науково-просвітницького віртуального проекту «Яскрава сторінка краєзнавчого руху: До 85-річчя Першої всеукраїнської краєзнавчої конференції» (2010, доопрацювання – 2015; <https://istoriakraeznavstva.blogspot.com/>). Один із розділів проекту присвячений журналу «Краєзнавство». Він надає стислу довідку про видання, розкриває зміст чисел за 1927–1930 рр., містить бібліографічну інформацію з повними текстами деяких публікацій.

3. У 2017 р. проведено 14 засідань клубу «Краєзнавець», що працює в Харківській державній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка. Найцікавішими темами краєзнавчих читань стали «Харківський університет і музична культура: до 150-річчя та 140-річчя від дня народження Г. О. Алчевського та І. О. Алчевського», «Розвиток хімічної науки у Харківських технологічному та хіміко-технологічному інститутах (1885–1949)», «Історія селища Старий Салтів (1700–2016 рр.)», «Життя та творчість письменниці Анни Мар», «З історії архівної справи на Харківщині» тощо. Доповідачі цікаво подавали свої повідомлення з використанням мультимедійних презентацій, фотографій.

Також члени клубу відвідали лекцію-екскурсію «Чугуїв у топографічних планах та архітектурних кресленнях українського військового поселення першої половини XIX століття» (лектор – директор Чугуївського меморіального музею І. Ю. Репіна С. Бучаста).

Постійно доповнювалася і поновлювалася сторінка клубу «Краєзнавець» у веб-ресурсі «Краєзнавство» ХДНБ ім. В. Г. Короленка. Зокрема було розроблено персональні сторінки членів клубу: М. М. Красикова (<http://kray.korolenko.kharkov.com/klub-kraeznavec/personalni-storinky/24.html>),

В. О. Черноморця (<http://kray.korolenko.kharkov.com/klub-kraeznavec/personalni-storinky/26.html>), Л. В. Раєнка (<http://kray.korolenko.kharkov.com/klub-kraeznavec/personalni-storinky/27.html>) та А. П. Столярової (<http://kray.korolenko.kharkov.com/klub-kraeznavec/personalni-storinky/28.html>), доповнено інформацію про В. М. Дмитрієву, Т. М. Безрукову, В. В. Смоленського, В. О. Ярошик, Г. М. Каширіну та інших. Також було підготовлено інформацію про краєзнавців, членів клубу «Краєзнавець» — почесних громадян своїх населених пунктів та оцифровано фотографії з особистого архіву засновниці клубу «Краєзнавець» Г. М. Каширіної.

У продовження популяризації творчості краєзнавців підготовлено віртуальний альбом малюнків члена клубу «Краєзнавець» Л. П. Герасименко «Харків'янки, харків'яночки...: серія портретів сучасниць» (<http://ru.calameo.com/read/004761641ef760b2d49e3>).

Оперативно подавалася на сайті інформація про новини та події в житті клубу — краєзнавчі читання, екскурсії, поїздки, участь у наукових конференціях тощо.

Варто зазначити, що веб-ресурс «Краєзнавство» ХДНБ ім. В. Г. Короленка, який ведеться на засадах партнерства з Харківською обласною організацією НСКУ, в 2017 р. визнано переможцем Всеукраїнського конкурсу бібліотечних інтернет-сайтів у номінації «Кращий бібліотечний інтернет-проект року», який щорічно проводиться Українською бібліотечною асоціацією.

У регіональному корпоративному е-ресурсі «Бібліотечна енциклопедія Харківщини» розміщено біографічні довідки про організаторів клубу «Краєзнавець» Т. Г. Шерстюк (<http://libenc.korolenko.kharkov.com/bibliotechna-enciklopediya/personalii/71.html>) і В. О. Ярошик (<http://libenc.korolenko.kharkov.com/bibliotechna-enciklopediya/personalii/56.html>).

Опрацьовано рукопис довідника «Пісочинці — учасники Другої світової, інших воєн, учасники ліквідації аварії на ЧАЕС» 3-ої частини «Історії слободи Пісочинської», укладеного краєзнавцем В. О. Черноморцем, підготовлено рецензію на нього.

Традиційно члени обласної організації НСКУ брали активну участь у організації і проведенні наукових конференцій та краєзнавчих читань: Слобожанських, Луньовських, Каразінських, Сумцовських, Багаліївських, Бекетовських, Короленківських та ін., які проходять щорічно на базі харківських музеїв, архівів, вишів, бібліотек.

Окремо слід згадати 35-ту Міжнародну краєзнавчу конференцію молодих учених, яка відбулася 8 грудня 2017 р. і була присвячена 90-річчю з дня народження відомого краєзнавця Б. П. Зайцева. У конференції взяло участь близько 100 молодих науковців.

В Харкові та області діють потужні осередки краєзнавства. Так, у ХНПУ ім. Г. С. Сковороди існує краєзнавчий центр (науковий керівник — доц. М. П. Маслов), який щорічно проводить наукову конференцію «Краєзнавство і учитель». У Харківському національному медичному університеті активно діє Центр медичного краєзнавства під науковим керівництвом проф. І. Ю. Робака (директор Центру — доц. Г. Л. Демочко).

В області, у Зміївському районі, діє Зміївське наукове краєзнавче товариство (керівник — Ю. О. Коловрат-Бутенко). Найбільш активний осередок шкільного краєзнавства діє у селищі Буди (Харківський район Харківської області, керівник — Т. М. Безрукова). Продовжують свою діяльність осередки краєзнавців при Харківській музично-театральній бібліотеці імені К. С. Станіславського, Харківському домі художників, Домі учених та ін.

Розвивається церковне краєзнавство (архімандрит Володимир (Швець) та ін.).

Продовжується робота по створенню харківського тому «Зводу пам'яток України» (С. М. Куделко, О. І. Вовк, О. Г. Павлова та ін.).

4. За участю членів НСКУ було видано 18 монографій, брошур і збірок. Серед них такі, як:

- покажчик «Тетяна Миколаївна Безрукова — педагог і краєзнавець». Його електронна версія (з гіперпосиланнями на повні тексти оцифрованих публікацій) розміщена на сервісі публікації документів Calameo (<https://ru.calameo.com/read/00063294536b1e06922d1>);

- опубліковано матеріали традиційної (34-ї) краєзнавчої конференції молодих учених (<http://tronkocentr.karazin.ua/wp-content/img/2017/05/Tezisyi-34-Mezhdunarodnoy-kraevedcheskoj-konferentsii-molodyih-uchyonyih.pdf>) та ін.

За підсумками 2017 р. підручник «Краєзнавство», який був виданий в типографії ХНУ імені В. Н. Каразіна зайняв 2-ге місце серед видань університету (серед авторів — О. Г. Павлова, С. М. Куделко).

5. За звітний період члени спілки брали участь у роботі:

- топонімічної комісії при Харківському міськвиконкомі;
- комісії при Харківському міськвиконкомі з присудження звання «Почесний громадянин міста Харкова»;
- гуманітарної ради при Харківській обласній раді;
- обласної ради з питань охорони культурно-історичної спадщини;
- обласної ради з питань розвитку туризму;
- науково-методичної ради Державного архіву Харківської області;
- науково-методичної ради при Центральному державному науково-технічному архіві Харківської області та ін.

6. Міжнародна діяльність.

Найбільшу активність члени Спілки проявили у співробітництві з вченими і краєзнавцями Республіки Білорусь (О. І. Вовк, О. М. Янкул), а також Латвійської Республіки (С. М. Куделко, О. І. Вовк). Серед реалізованих проєктів — онлайн-виставка «Латиши на Харківщині», яку було підготовлено разом із співробітниками Державного архіву Харківської області та Академічною бібліотекою Латвійського університету (м. Рига).

7. Загальна кількість членів організації на 2017 р. — 34. У 2017 р. до Спілки вступило 6 осіб.

На жаль, на початку 2018 р. пішов з життя голова Валківського осередку краєзнавців, Почесний краєзнавець НСКУ Желєзняк Микола Матвійович.

Голова Харківської обласної організації НСКУ
25.01.2018 р.

С. М. Куделко